



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. I. An sententia lata contra fratrem noceat fratri, qui non litigavit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

verò restituere fundum iussit, imò ipsemet eandem immisit statim in possessionem, postquam sententia, cui inferuit causam condemnationis hanc, quia nimirum *illicitas & excessivas usuras hucusque perceperunt ex fundo creditores*, injungendo simul iisdem, ut rationes perceptorum fructuum simul ac expensarum in fundi culturam factarum exhiberent, transiit in rem iudicatam. Post traditam fundi possessionem in hyberna rediit Hannibal, & hanc sententiam, ejusque executionem sibi, tanquam absenti & non colliganti, non obesse dixit, cum acta inter alios aliis de Jure non noceant.

Sed & Alphonsus sententiam tanquam invalidam impugnavit, eò quòd in reperiatur expressa causa, quae manifestè est falsa, quia condemnatus propter excessum usurarum, & iussus exhibere rationes acceptorum fructuum, & expensarum in fundi culturam factarum, sine quibus non potuit de usurarum excessu, & antichretici iniquitate. Quæritur in I. Utrum Hannibali, qui condempnatus non fuit, nocere potuerit sententia? II. An hæc sententia, facta causam continens, fuerit invalida.

QUÆSTIO I.

Utrum Hannibali, qui consors litis non fuit, nocere potuerit sententia?

HOC suadent non levia argumenta, uti I. Sententia & res iudicata jus facit, controversiis finem imponit, & habetur pro veritate. l. 25. ff. de stat. hom. l. 3. ff. de agnosc. liber. l. 50. ff. de legat. 1. c. 13. de sent. & re iud. ergo non tantum inter partes iudicio assilentes, sed etiam inter alios, quos sententia respicit, eosdem habet effectus, & pro veritate habetur. II. Sententia in favorem hæredis ab intestato lata contra hæredem scriptum nocet etiam legatariis, qui non litigârunt. l. 3. ff. de pignor. l. 8. §. penult. l. 17. in fin. l. 28. ff. de inoffic. testam. ergo etiam sententia lata contra Alphonsum etiam

nocebit Hannibali, licet non litigârur ipse. III. Quando sententia tur contra socium in causa indivisa seu connexa & pluribus committitur est v. g. servitus, nocet etiam aliis sociis, l. 11. §. Cassius. ff. aqua pluvi. cum de individuis non possit pro parte agere. l. 27. ff. de servitut. sed inter fratres, quales Alphonsus & Hannibal, præterea societas saltem tacite inita. C. Tusch. litt. S. concl. 317. n. 1. si societas causa mutui, & inde pacta cultura fructibus pignoris, est causa indivisa ergo. IV. Sententia aliis, quam partibus in iudicio existentibus, prodest loci 4. §. si fundus ff. si servit. vind. si socius

scriptio coheredi, qui non litigavit, ob-
stare non potest.

Ratio hujus Regulæ traditur in
l. 74. ff. de R. J. ibi: non debet alteri
per alterum iniqua conditio inferri: &
in c. 22. eod. in 6. ibi: non debet ali-
quis alterius odii prægravari: h. e. ne-
mo debet ex alterius facto damnum
pati. Id quod à fortiori verum est,
& quidem etiam in iis casibus, in qui-
bus aliàs sententia noceret aliis, qui
non litigârunt, quando sententia con-
tra litigantem est lata per sordes aut
imprudentiam iudicis, vel per inju-
riam aut collusionem, per negligenti-
am aut contumaciam vel aliam cul-
pam litigantis, & suam causam non
debitè defendentis. Gonzalez ad h. t.
c. 25. n. 8. Pro cuius rei intelligentia
majori advertendum est, quòd in
proposito per tò alius vel alii intel-
ligantur illi, qui jus habent æquè
principale & non dependens à jure
victi vel condemnati, qui nimirum
à litigante condemnato sunt distincti,
nec ejus successores sunt, sive univer-
sales sive particulares (hi enim in hac
materia habentur pro eadem cum li-
tigante persona, sicut, qui jus habent
dependenter ab alio, nimirum litigan-
te, à quo causam habent, alii dici non
possunt ad effectum, ut eis sententia
contra litigantem lata eis non noceat)
Gonzalez n. 3. 4. ubi & auctorita-
tes refert.

Unde generalis Regula, paulò antè
adducta, duas potissimùm recipit limi-
tationes, ex c. 25. § l. sepe penult. cit.
desumptas ita ut tunc res judicata aliis

D d d

noceat

est sententia omnibus hæredibus scri-
ptis, quæ lata est in favorem unius hære-
dis scripti, ut partem hæreditatis conse-
quantur. l. 7. ff. famil. hercisc. sic sen-
tentia lata pro patruo seu fratre testa-
toris, agente per querelam inofficiosi,
prodest etiam filio. l. 27. ff. de inoffic.
testam. ergo vice versa etiam aliis,
quam condemnato, nocere potest.
N. sententia contra hæredem fiduci-
ariam prolata nocet etiam fidei-com-
missario, cui hæreditas fuisset restitu-
enda à fiduciario. l. 55. §. actiones ff.
ad S. C. Trebell. Item sententia lata
contra hæredem nocet quoque sub-
stituto, vel eis, qui in jus substituti
successerunt. l. 44. ff. de Re Jud. ergo
etiam in aliis causis nocebit personis
à litigante distinctis.

Nilominus tamen tantæ efficaciz
ista non esse censeo, ut Hannibal ad
standum sententiz pro sua parte ob-
ligatus existat. Fundamentum ita
ferendi suppeditat generalis regula
in utroque Jure tradita, & commu-
niter recepta, hujus tenoris: *res inter
alios acta, vel judicata, nec nocet nec
prodest aliis per se.* Atque ita decisum
est in c. 25. b. t. c. super eo 15. de Off.
Jud. deleg. c. 8. de transact. l. sepe
penult. ff. de Re Jud. l. Modestinus. ff.
de Except. l. 2. in f. C. de fid. instrum.
l. 1. §. t. t. C. res inter alios acta. l. 1.
C. quib. res jud. non nocet §. c. ibi: si
neque mandasti fratri tuo defensionem
rei tue, neque quod gestum est, ratum
habuisti: prescriptio rei judicata tibi
non oberit: item l. 29. pr. ff. de except.
rei jud. ibi: judicata quidem rei præ-
(R. P. Pickler Decisiones)

noceat. I. quando is, qui principaliter est dominus litis, seu cui ordine prius competit agere in iudicio, ac alterum prohibere, nihilominus hunc alterum in iudicio agere, vel defendere causam permittit; ratio, quia is, ad quem actio vel defensio primum spectat, dum sciens patitur sequentem experiri, quem prohibere poterat, consentire videtur in litem, & sic in sententiam proferendam, ac proinde ea prolata ex tacito vel praesumpto consensu eidem nocet & praesudicat; ut si creditor, cui traditum est pignus, adeoque principaliter competit defensio, sciens patiatur debitorem experiri contra actorem alterum. *l. 3. ff. de pignor. l. 29. ff. §. 1. ff. de Except. rei jud.* Idem est, si emptor, qui jam possidet rem sibi venditam, adeoque principaliter habet defensionem, scienter patiatur, ut venditor contra vindicantem in iudicio evictionis defendat rem venditam. II. Quando quis eum experiri passus est, à quo causam habet, seu à quo aliorum jus in eadem re ortum & derivatum est; tunc enim, si principalis, à quo reliqui jus suum habent, in iudicio egit & condemnatus est, sententia nocebit etiam illis, etiamsi nec litigaverint, nec vocati fuerint ad litem, nec scientiam litis motae habuerint. *l. 1. §. seqq. ff. de agnosc. liber. Covar. varian. resolut. to. 2. c. 13. Hartm. Pistor. l. 4. q. 29. qui praeter Zesium ad ff. tit. de re jud. merentur praes aliis inspicere. Cancellar. Schmid. Semicent. I. controuv. 21. n. 15.* Unde fit, ut sententia lata

contra haeredem scriptum & contra testamentum noceat etiam legatario. *l. 3. ff. de pignor. l. ult. pr. & §. pro tem. C. de petit. hered. quia ab haereditate & testamenti valore pendet legatum profana, & eo non subsistente non habentur. Sic sententia contra haeredem lata substitutis, & lata contra fideicommissarium nocet fideicommissarius. *l. 1. ff. de re jud. l. 55. §. actioes ff. S. C. Trebell.* Lata contra valentem praesudicat etiam ejus agnatis, ut cum Faschingo, Covar. & Rothenthal contra communiorem & P. H. noldum docet Cancellar. Schmid. 17. seqq. Aliud est de casu, quo causa non est pluribus communis, sed eodem fonte respectu omnium ascendens, sed quilibet habet propriam actionem aut defensionem, proponere prohiberi ab alio, tamquam primas & potiores agendi ac defendendi partes habente, ex subordinatione non potest; tunc enim sententia lata contra unum non nocet alteri, aequale jus habenti, non dependens vel subordinatum juri illius qui victus & condemnatus est. *l. 1. ff. de inoff. testam. sic sententia lata contra unum haeredem lata non nocet alteri coharedi. *l. penult. c. de re jud.* quia plures haeredes non habent actionem vel defensionem communem, sed quilibet eorum habet propriam, quae nimirum à jure proprio non dependet; nam actio & defensio inter coharedes activa & passiva ita dividitur ipso jure, ut quilibet haeredis pars sit diversa à parte**

oheredis. Cancellar. Schmid n. 10.
 Ex præmissis jam sic arguo. Regula generalis in Jure prodita, est, quod sententia & res judicata aliis, Judicio non assistentibus, non noceat, quæ regula in Jure solum isti duo casus reperiuntur excepti, primus, quando is, cui primum & principaliter competeat actio vel defensio, sit ut ordine sequentem ab agendo vel defendendo prohibere potuisset, Sicut passus est sequentem experiri sui agere vel defendere. Secundus, quando quis passus est eum, à quo causam habuit, experiri Judicio honeste sive ignoranter. Text. & DD. in l. penult. § c. 25. x. cit. Temis in c. 25. cit. h. t. sic habet: quomodo regulariter aliis non noceat res inter alios judicata: ei tamen, qui, cum ipse primum de ea re actio vel defensio competeat, sustinuit sequentem agere: ut (id est, vel secundum communi interpretationem) illi etiam, qui passus est eum, à quo causam habuit, experiri, est præjudicium generatum. Atque novata limitatio vel exceptio à regula generali verificatur in Hannibale in casu præsentis: ergo Hannibali non præjudicavit vel nocuit sententia contra Alphonsum fratrem prolata. Probatur: Inter Alphonsum & Hannibalem nec dabatur ordo & subordinatio, ita ut illi primum & principaliter competeat Actio vel defensio, sed utriusque jus erat æquale & æque principale, ac insuper nesciebat Hannibal, utpote absens, Alphonsum Judicio involvi, & litem agitari:

neque Hannibal habuit causam ab Alphonso, sicut cohæres non habet à cohærede, sed à suo facto & contractu proprio habuit propriam actionem & defensionem adversus civitatem mutuatariam: ergo.

Confirmatur I. In causa criminali, licet duobus communi & connexa, sententia condemnatoria, contra unum lata, non nocet alteri, licet eodem profit sententia absolutoria, ita ut etiam complici detur exceptio rei judicatae. Gonzal. ad h. t. c. 25. n. 4. circa finem. Sed hic agebatur simul in causa criminali, & Alphonso fuit condemnatus tanquam usurarius propter excessivas ex pignore usuras perceptas: ergo alteri, nempe Hannibali, eà sententia non nocuit. Confirmatur II. Sententia lata non nocet absenti ob legitimum impedimentum, & non citato. l. questum 60. ff. de re jud. (scilicet extra casum, quo absens vel non citatus causam habet à condemnato, de quo dictum est paulò antè) cum in quolibet negotio citari debeant omnes, quos causa contingit, & judicatum obliget tantum litigantes præsentis & liti interessentes. l. 27. ff. de procurat. l. 51. ff. de evict. vid. Card. Tusch. lit. 5. concl. 144. Sed Hannibal tempore litis agitatae fuit absens ex legitimo impedimento, nimirum Reipublicæ causâ castra secutus, nec fuit citatus, ut liti interesse posset per Procuratorem: ergo.

Ex quibus complanata jam est via ad declinandas objectiones initio positas. Ad I. N. Cons. vel dist. antec.

res iudicata jus facit &c. inter litigantes, & iudicio interessentes. *C. Ant.* inter alios. *N. Ant. § Conf.* ratio negandi patet ex dictis. Ad II. *C. ant. N. Conf.* legatarii totam causam habent ab hærede scripto, & testamenti valore: ergo, si per sententiam condemnentur hæres scriptus, & pronuntietur contra valorem testamenti, à quo valore pendent legata profana, & jus legatariorum, rectè censetur & horum jus sublatum: econtra Hannibal non habuit causam à fratre Alphonso, sed jus æquè principale per contractum mutui à se æquè principaliter initum, adeoque ex facto proprio. Ad III. *N. Min.* nam inter fratres non præsumitur societas, etsi habitent simul, & bona paterna retineant communiter, seu stent adhuc in communione, seu bona paterna pro indiviso retineant, participantes solummodo fructus; nisi inter se communicent lucra & damna saltem ex pacto tacito, seu facto suo (quod contigisse apud hos fratres nequam probari potest) *Card. Tusch. litt. 8. concl. 311. 312.* item *concl. 286. n. 4. § 11.* cum aliis imò *d. concl. 286. n. 49.* cum plurimis dicit, societatem tacitam non contrahi ex sola possessione rei communis, neque ex communicatione fructuum. & *n. 54. seqq.* negat eandem contrahi ex emptione (consequenter & mutuo) communiter & pro indivisione facta, addens, tales potius esse confortes, quàm socios; nec enim emptio communis probat societatem, nisi constet aliunde de animo & con-

sensu in societatem, nec ex eo, quod fratres possideant in communi bona paterna, & vivant ad unum panem. Proin à fortiori non præsumitur societas inter fratres, si non vivant ad unum panem, ac in diversis locis habitent: si non habeant bona in communi: si nec fructus participaverint, quorum ullum apud hos fratres legatum habuisse probari satis non potest, consequenter nec super re vel negotio sociali sententiam fuisse latorum extra societatem verò factam fratri non nocet, *l. 2. §. 1. ff. quis aliq. testari prohibeatur.* ergo sententia nocet fratri. Accedit, quod causa hæc mutui, & usurarum, in quibus fuit litigatum & pronuntiatum non fuerit individua, sed omnino divisibilis in partes, sicut hæreditas inter res cohæredes est divisibilis, & sic nocet pro sua parte mutui dati, & usurarum acceptarum, propriam habuerit actionem & defensionem: sicut igitur sententia lata contra unum hæredem prædicta non nocet cohæredi, ita sententia lata contra unum mutuanteem, & usuras accipientem, nocebit alteri mutuanti &c.

Ad IV. transeat *Antec.* saltem in certis casibus. *N. Conf.* ita enim constituta sunt, ut homo homini prodesse possit, non nocere. *l. 39. ff. negot. gest. l. 2. ff. quod vi aut vi metu* Unde lis cum alio agitata, licet quando aliis prodesse, nocere tamen non valet, ut facile deducitur ex *l. ff. de re jud. ibi: de unoquoque negotio presentibus omnibus, quos casus*

judicari oportet: aliter enim iudicium tantum inter presentes tenet. Ad V. C. Antec. quia fideicommissarius à fiduciario, substitutus ab hærede instituto, totam suam causam & jus dependens habet: si proin illis per sententiam abjudicatum est omne jus, nihil juris manere potest aliis, cum nemo plus juris in alium trans-

ferre possit, quam ipse habuerit. sed dist. Conf. ergo etiam in aliis causis nocebit personis à litigante distinctis, quando nimirum alii omnem causam suam & ius habent à condemnato (vel sinunt alium agere, quem ab agendo propter prioritatem juris prohibere poterant) C. Conf. in aliis casibus. N. Conf.

QUÆSTIO II.

An sententia contra Alphonsum lata ob expressam in ea causam falsam fuerit valida?

Affirmat Bartolus extra casum, quo per dolum adversarii sententia ex falsa causa est lata, cum quo alii communiter transeunt teste Socino apud Paschin, *controv. juris lib. 10. c. 83.* & sic fundant i. in l. 2. C. quando prov. non est necesse, ubi sententia quidem dicitur nulla, quæ per errorem juris manifestè lata est, non verò, quæ per errorem facti postea clarè deprehensum; sed in presenti solum est lata per errorem facti; quia iudex credebatur, usuras cum excessu fuisse acceptas. II. In l. m. C. de Rei uxorie act. ubi conceditur actio dotis ex stipulatu, licet stipulatio non intervenerit, vel inutilis maneat, quia præsumit Imperator intervenisse stipulationem, eamque validam: ergo etiam præsumitur pro valore sententiæ, ubi causa inutilis vel falsa intervenit. III. In l. 19. ff. de re iud. ubi sententia non valere dicitur, in qua exprimitur aliquid contra ius: ergo, si tantum aliquid in ea ex-

primitur contra Factum, valebit. IV. In l. 1. ff. quæ sententiæ sine appellat. rescindantur. ubi valida pronuntiat sententia, si iudex ex errore alias & diversas species reputavit in calculo, certam sortem respiciente, modò non erraverit in ipso calculo seu numero: ergo non quælibet falsitas causæ vitiat sententiam. V. In c. 16. h. t. ubi præsumitur generaliter pro iudice, quòd ritè processerit, & cognitionem causæ, super qua pronuntiavit, debitè præmiserit, ac insuper habetur, quòd iudex non teneatur exprimere causam, à qua ad sic pronuntiandum motus fuit: ergo, licet in sententia expresserit causam falsam, id non oberit valori sententiæ, quia illam omnino potuisset reticere. VI. In ratione, vel potius paritate: sententia lata per falsos testes, vel instrumenta, aut allegationes falsas tenet, quamvis per restitutionem in integrum rescindi & retractari possit. text. & DD. in c. licet cau-

D d d 3

cau-